

מצננת בו את ידיה! שלאחר שקיטפה את העיסה, מתחממות ידיה. וצריכה לצננן, כדי שלא יחמיץ חומץ את הבצק. ולא תצננן באותו כלי שקיטפה בו, לפי שהמים שבו התחממו מחום ידיה וחום העיסה. אלא צריכה כלי נפרד לצורך זה.

איבעיא להו: אם עברה ולשה את המצות בחמין⁽⁵⁾, מהו דין המצות בדיעבד?

מר זוטרא אמר: מותר לאוכלן!

ורב אשי אמר: אסור לאוכלן⁽⁶⁾!

אמר מר זוטרא: מנא אמינא לה דהמצות מותרות בדיעבד? — מהא דתניא: אין לותרין [שורין במים] את השעורין בפסח. ואם לתתן — אם נתבקעו השעורין, הרי הן אסורין. דודאי אתו לידי חימוץ. ואם לא נתבקעו, הרי הן מותרין בדיעבד!

אלמא, אף דלכתחלה חיישינן שמא יחמיצו מחמת הלתיתה, אם בדיעבד ניכר בהם שלא החמיצו אינם נאסרות.

והכי נמי גבי לישה בחמין. אף דעלול הבצק להחמיץ בכך, מיהו אם בדיעבד ניכר בו שלא החמיץ [כגון שאין בו סימני חימוץ שנתנו חכמים, כקרני חגבים או סידוק], אינו נאסר.

אמר להו: לא כן אמרתי. אלא **אנא**, "במיא דביתו" [שעבר עליהם הלילה] אמרי, שצריך ללוש בהם את המצות.

דרש רבא: אשה לא תלוש את המצות בחמה [במקום שהשמש מאירה]! לפי שחום החמה מחמם את העיסה, וממהר את חימוצה.

וכן לא תלוש בחמי חמה [מים שנתחממו על ידי החמה]! וכל שכן שלא תלוש בחמין שנתחממו על ידי האש. לפי שהם מתמיצים.

וכן לא תלוש במים הגרופין מן המוליר [שיירי המים שבשולי דוד גדול של נחושת], התלוי באופן קבוע על גבי האש! שאפילו כשאין אש תחתיו, המים שבשוליים חמים או פושרים. הלכך אין ללוש בהם.

ולא תגביה האשה את ידה מן התנור, עד שתגמור את כל הפת! כלומר, לא תניח את הבצק אלא תהא עסוקה בו כל הזמן, עד גמר אפייתו. משום שאם שוהה הבצק בלא שמתעסקים בו, הרי הוא ממהר להחמיץ⁽⁴⁾.

וצריכה האשה שיהיו לה שני כלים של מים בשעה שלשה. אחד שהיא מקטפת בו את העיסה [שהיא טובלת בו את ידה, ומחליקה עמה את החוררה].

ועוד כלי אחד היא צריכה, כדי שתהא

6. וכתב העיטור, דליכא בזה משום איסור חמץ. אלא דאין יוצאים בה לחובת מצה שמורה.

ולא נהירא דהא כל היכא דאיכא למיחש לחימוץ, אין לחלק בין כזית מצה לבין שאר ימות הפסח. רא"ש.

והנראה בדעת העיטור, דאף דלענין חימוץ סמכינן אסימני סידוק, מכל מקום "שימור" לא מיקרי. שפת אמת.

4. רש"י. ולא נהירא, דאם כן היה לנו לומר, "לא תגביה ידה מן העיסה".

לכך נראה, שאסרו חכמים שלא תהא עוסקת בדברים אחרים תוך כדי האפיה. כדי שלא תמשך אחריהן, ולא תדקדק בשיעור שהיית העיסה. ר"ן.

5. וההלכות גדולות ורבינו חננאל כתבו, דקאי אכולהו. וגם על עברה ולשה במים שלא לנו.